

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő: Rudnyánszky Gyula.	Kiadó lapijelölés: Gószló József.	Egy példány ára 4 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon
Keltyben: Negyedévre	3 korona.			
Hónapokra: Negyedévre	12 „			
Hónapokra: Negyedévre	5 „			
Hónapokra: Negyedévre	20 „			

Hands off!

— jul. 16.

(P. C.) A parlamenti látványos színparabok dolgában — sajna! — úgy el vagyunk kényeztetve, hogy azok hivatásos vagy hivatatlan rendezőtől már mi sem képes bennünket meglepni. Láttuk, mint idézték elő a legzülöttebb politika és gazdasági viszonyokat a hazafiasság nevében azok az urak, kik a maguk számára szabadalmaztatták a hazafiasságot. Láttuk, mint fizették meg kétes népszerűségüket ama berzenkedő hősök a nép drága idejével és pénzével, mint akadályozták meg könnyelmű, vad üzelmeikkel ama törvényjavaslatok tárgyalását, melyek a nép legéletbevágóbb érdekeit érintették.

Lehet parlament megvetetőbb jelenetek színhelye, mint aminőket az áldatlan obstrukció idézett elő? És mindezzel csak a kormánynak és többségnek legmesszebb menő rendületlen törvénytisztelete állt szemben, a nép és képviselői alkotmányos jogainak ama tisztelete, melylyel a szabadalmazott hazafiak a legvégsőig visszaéltek.

És azt hittük, hogy a politikai arénában már mi sem lephet meg, a lelki egyensúlyból már mi sem hozhat ki bennünket! Ekkor az urak, kiknek eleme a chaos, a vad, romboló vihar, erősebb izgató szerekhez nyulnak és oda merészkednek föl, ami a nemzetnek legszentebb. A korona viselőjéhez.

A nép az utolsó évek folyamán megtanulta, hogy ne vegye komolyan azokat, kik őt minden áron meg akarják menteni és tudjuk, hogy a hold jóságos nyájasságával tovább is reánk árasztja sngarait, ha néhány házörzönk felküldi is hozzá tagolatlan hangját. De azért mégis egy erélyes „hands off!“-ot kell odakialtanunk az uraknak.

Büntetlenül engedték, hogy drága időnket elfecséreljétek, eluéztek voltunk, midőn alkotmányunkat fejtegetőre akartatok állítani, lemondással tüntünk, midőn egész gazdasági életünket megakasztottátok. De jóságos öreg királyunk személyéhez, a néphez való szeretet és törvény tisztelet

dicsőséges mintaképéhez nyulni ne merészkedjék senki, aki a legmegve és reméltőbb embernek tartatni nem akar.

El a kézzel! Vájkáljatok büntetlentül zsebeinkben, ürítsétek ki azokat, ha akarjátok, mint már tettétek is. De szívünket, a legszentebb érzelmeiket, melyek sziveinket, lelkeinket betöltik, a királyok legjobbjához való határtalan gyermeki szeretetet és ragaszkodást ne érintsék.

A képviselőházban most folyó vitával szemben ily hang mennydörög végig az országon. És azok, kik abban keresik szegényes babérait, hogy meg akarják szentségteleníteni azokat a babérokat, melyek királyunkat ékesítik, szivellejék meg ezt az intőszót úgy a saját mint a parlamenti erkölcsi jóhírének érdekében is, ha még képesek az e magasztos érdekek iránti becsületes érzelmre. Nem veszik észre Olay, Hock urakat suttu guanti, hogy a saját pártjuk megfontoltabb elemei a szabadságolás védő leple alatt diszkrétén visszavonulnak, nem telnek a saját dicsőségüktől, melyet a korona megszólalásától várnak.

Az egész ország tekintete ismét Tisza István gróf miniszterelnökhöz fordul. Az ő harcban való férfias állhatatosságának őszinte bámulata van e tekintetben, ama férfias állhatatosságnak, mely nem enged, hogy mint komoly államférfi és igazi hazafi oly kétes fegyvereket használjon, mint ellenfelei, abban a harcban, melyet neveltséges ellenfelei oly térre vonszoltak, hova őket a miniszterelnök mint becsületes, komoly hazafi nem követheti, az ország tekintetéből továbbá az a remény sugárzik ki, hogy Tisza István gróf erélyes és hathatós alakban egy el nem ferdithető, igen komoly privátissimumot fog tartani e szomorú hősöknek, a király személynének érinthetlenségéről és szent ségéről.

Tehát uraim: Hands off!

— július 15.

— Az újpárti szervezkedése. A Bánffy Dezső báró vezetése alatt álló új párt budapesti klubja vasárnap gyűlést tart.

A vasárnapi gyűlésen alakul meg a klub véglegesen. Ertésülésünk szerint a klub elnöke Wesselényi Miklós báró Szilágy megye volt főispánja lesz, alelnöke pedig Dégenfeld József gróf, Hajdumegye volt főispánja (Tisza István gróf nagybátyja) és Óváry Ferencz orsz. képviselő lesznek. A klub ügyeit egy 10 tagú bizottság fogja intézni Fáy Béla cs. és kir. kamarás elnöke alatt.

Paraziták.

— július 16.

(K.) Egán Ede könyvet írt a karárokról. Könyvét megvették és elolvasták. Amit megirt az igaz volt, mert közvetlen tapasztalatból merítette adatait. Tanuja volt éveken át annak a nyomornak, melyet a Galiciából bevándorolt kazár teremtett meg a rutén nép között. A becsületes ember lelke felsírt a pusztulás láttára és minden eszközt megragadott arra nézve, hogy mentő kísérlete eredménynyel végződjék. Nemes, ugyszólván hazamentő törekvésnek gátat vetett tragikus halála. Igaz, hogy a kormány a lelkes magyar helyére erősebb férfiút állított, mindazonáltal Egán halála nagy veszteség a rutén nép érdekeire, mert az ő szeme nemcsak meglátta a sebeket, hanem ezek okait kifürkészve élet vette a pusztító kórnak.

És ez a parazita beözönlés évről-évre nagyobb nézeteket ölt. Jön a kazár, mint a sáska. Vagy elpusztított területet hagy oda, vagy elűzik és hozzánk menekül. Itt még van ház, föld, magtár, mező, itt még hálás szerep a vámpír szokása. Előzőnk tehát a viruló községeket éz nyomukban felsír a jajszó és siralom. Egy zsebkendőbe van kötve a kazár vagyona, mikor közénk telepszik és néhány év múlva zsebeben van az egész falu. Vagyonilag tönkretesz a népet és erköcs-telen üzelmeivel kijátsza a törvényt. Valóságos élősd a nemzet testén, hazátlanul bolyongó alak, kinek szívében egy vágy ég: meggazdagodni minden áron. A kazár eszes és ravasz, számító és ügyes és mindig nyitva hagy egy ajtót, melyen veszély esetén menekülhet. Lassan öl, de biztosan. Uzsorával fojtja meg áldozatait. A szegény, megszorult ember csak akkor veszi észre romlását, mikor megélhetési eszközeiből csak koldus botja maradt meg. Elkeseredésében aztán vagy elmegy

az új világba nyomorogni, vagy kétségbeesésében az erkölcsi rendet zavarja meg.

A kazár pusztító fegyvere: a pálinka, ez a lelket-testet emésztő ördögi folyadék. Adja büző kotyvalékát hitelbe és mikor a rovás fája kész, elveszi a boldogtalan házat, földjét, egyetlen fejős tehenét. Könyörületet nem ismer és a pusztító had csak akkor szeppen meg egy pillanatra, ha a pálinka gőzétől megvadult ember halált olvas egyik-másik gaz uszorás fejére.

Minden magyar gyűlöli ezt a beözönlő sáskahadát valláskülönbség nélkül. A mi hazafias, közénk oivadt, velünk érző zsidó polgártársaink épp úgy kimondják kárhóztató ítéletüket a kazár gonoszsága felett, mint a keresztény. — Mert a beözönlő, hazátlan, a földet csak zsirjáért szerető fajzat ellensége a becsületes munkának és megszokott fertőjéből nem akar tiszta vizekre szállni. Ő, pusztító, rombol és nemcsak koldussá teszi a népet, ahol működése mérges gyökereit földbe ereszti, hanem meggyilkolja lelkét is örökre.

Nem csodáljuk azért ha az országos magyar gazdasági egyesület meghuzza a vészharangot. Akié a föld, azé az ország. Már pedig, ha tétlenül összetesszük kezünket, egyszer csak arra ébredünk, hogy kazár községek keletkeznek és nyomokban elpusztul nemcsak a magyar ember, hanem a nemzeti eszme is.

Nézzünk szét városunkban. Évekkel ezelőtt kaftános, muszka-süvegű kazárt itt-ott láttunk nagyvásárok alkalmából. Ma mesés szép diszpódiányok díszítik utcáinkat. Honnan jöttek és merre van hazájuk, ki tudná megmondani?

Debrecen jó talaj, itt még lehet vetés nélkül is aratni. Miből élnek, mivel kereskednek és mely forrásból táplálkoznak nem tudom, annyit azonban látok, hogy veszedelmesen gyűlnek és nem sokára itt is pusztítani fognak.

Meg kell tehát nehezíteni itten történő letelepedésüket, mert elég csapás jár köztünk, nagy és végzetes hiba volna még ezeken felül parazitásokkal rakni meg a nemzet testét.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 15.

Csendes mederben indult meg a tanácskozás. A mai ülésen kormánypartii is beszélt. Dániel Ernő báró, hogy a civillista felemelését támogassa.

A tanácskozást Perczel Dezső elnök vezette. A szabadságolásokon kívül más előterjesztés nem volt, és így nyomban a civillista felemeléséről szóló törvényjavaslat folytatódott tárgyalására tértek át.

Egry Béla csodálkozik azon, hogy Tisza István gróf vállalta Szélltől a civillista felemeléséről szóló javaslatot, de még inkább csodálkozik azon, hogy most

jön vele, a chlopy-i parancs után. Az a kar a mely akkor Chlopyban lesújtott ránk, most nyitott kézzel jön, hogy milliókat kérjen tőlünk. Nemcsak az udvarnál idegen a szellem, hanem az ugynevezett közös intézményekben is. New-yorki közjegyző egy magyar szövegű irást vitt el hitelesítés okából a new-yorki osztrák és magyar konzulátushoz. És mi történt? Az, hogy a konzul ezt a magyar irást német hitelesítési záradékkal látta el. Az okmányt eredetiben a ház asztalára teszi. Szép fogalma lehet annak az amerikai közjegyzőnek az önálló magyar államiságról, a mikor a konzulunk magyar szövegű irást német nyelven hitelesíti.

Kubik Béla: Botrány!

Egry Béla ezután a törvényekre hivatkozva bizonyítja, hogy a magyar királynak állandóan az országban a helye. Százhatvannyele millió forintot fizettünk 1867-től udvartartásra és mi térült vissza ebből az összegből? Alig valami, mert az összeg legjavát Ausztriában költi el az udvar. A civillistát nem fogadja el még régi alakjában sem, mindaddig, a míg a magyar udvartartásunk nem lesz. (Helyeslés a baloldalon)

Dániel Ernő báró emelkedett felszólásra ezután a javaslat mellett. Eddig csak az ellenzék beszélt — ugymond — a kormánypart hallgatott. Nem azért hallgatott a kormánypart, mintha indifferens volna, hanem azért, mert a mult parlamentári fordalom annyit elintézni valót hagyott hátra, hogy most sürgősen a pótlásokhoz kell fogni.

Kubik Béla: Az nem volt forradalom! (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.)

Dániel Ernő báró: A kormányelnök eléggé megokolta a javaslatot. (Derűtség a baloldalon) Ezért szóló nem a megokolás céljából beszélt voltaképpen. hanem azért, hogy a felhozott ellenérvekkel foglalkozzék. (Zaj a baloldalon)

Endrey Gyula: Arról van szó, hogy a zsebpénzt felemeljük.

Dániel Ernő: A király személye szent és sérthetetlen és azért sajnálja, hogy itt ellenérveket egyáltalán felhették. A monopólium eszme sehol sem vett oly gyökeret, mint nálunk és ezért reméli, hogy az országot nagygyá, hatalmassá tehetjük. Különös beszédek hangzottak itt el. A legtöbbje nem is tartozott a tárgyhoz. Mindazáltal megpróbálja az ellenzékét kihámozni. A legsúlyosabb az volt, hogy a két millió többlet megzavarná a háztartásunkat. (Felkiáltások balról: Ezt nem mondtuk!) A másik érv, hogy nincs udvartartás. A harmadik érv, hogy megszávazzák a költséget külön magyar udvartartás részére. Tudomásul veszi, hogy az első érvet az ellenzék vissza vonja. A mi a másikat illeti, kijelenti, hogy igen is van magyar udvartartás.

Felkiáltások balról: Hol van! De jó szeme van, hogy látja.

Dániel Ernő: Rátkay kifejtette, hogy a mostani magyar udvartartás nem felel meg a törvényeknek. Hát ez téves felfogás. A 67-iki törvény csak azt mondja, hogy az udvartartás ügye nem közös ügyes. A király úgy rendezheti be udvartartását, a hogy akarja. 67-ben senkinek sem jutott eszébe, hogy külön magyar udvartartást követeljen. (Nagy zaj és ellentmondás a baloldalon.) Mint fiatal ember foglalkozott akkor az eseményekkel és állíthatja azt, a mit mondott. A 15-ös albizottságban akkor csak két felszólalás történt. Deák és Andrássy beszélt csupán és a szöveget változatlanul fogadták el. Senki sem hozta szóba az önálló magyar udvartartást és a képviselő-

lőházban sem Irányi Dániel, sem más nem követelte, hogy külön legyen a magyar király udvartartása.

Horváth Gyula: Hát ha nem követelték, most mi nem követelhetjük.

Dániel Ernő: A mostani udvartartás tehát úgy a törvénynek, valamint a törvény szellemének is megfelel, (Zaj és tiltakozás a baloldalon.)

Horváth Gyula: Ilyen embertől meg kellene vonni a szót.

Enök: Ez nem felel meg sem a szólásszabadság követelményeinek, a zadjongás pedig a kollegálitásnak.

Endrey Gyula: Kollega ur beszéljen tovább.

Dániel Ernő: Elismeréssel szól Apponyi gróf beszédéről. Szép is volt, ragyogó is volt. Gyönyörűséggel hallgatta de annál inkább meglepte az a konkluzió, a melyet Apponyi levont. Szóló is óhajtanónak tartaná a magyar udvartartást.

Felkiáltások balról: Az imént azt mondotta, hogy van magyar udvartartás.

Dániel Ernő: Azt mondtam, hogy a törvénynek megfelelő udvartartásunk van. Ő is óhajtanónak tartja, hogy a király minnél huzamosabb ideig itt legyen. De a magyar udvartartás nem áll abból, hogy egy csomó udvari személyzet lézengjen itt, hanem abból, hogy a király mentül gyakrabban tartózkodik itt, s ezzel emelje a magyar korona fényét. Ennek az óhajnak adott kifejezést a miniszterelnök. A kormányelnök szövege a királynak és így valószínű, hogy az amit itt mint óhaj adott elő nem sokára teljesülhet is. (Helyeslés a baloldalon.) A kormánypart is nemzeti politikát üz, de ezt más eszközökkel cselekszi. Az ellenzék könnyen teheti azt, hogy bizonyos hangzású jelszavakat beledobjanak a közvéleményben. Tehetik mert nem viselik érte a felelősséget. (Zaj a baloldalon. Felkiáltások: Viseljük!) A kormánypart fokrol-fokra akarja a fejlődést és ennek köszönhető, hogy 67 óta nemcsak hogy megküzdöttünk a veszedelnekekkel, hanem egyre nagyobbodtunk is. Ennek a politikának köszönhető, hogy Magyarország szava egyre súlyosabban esik a latba. (Zaj a baloldalon) Nem fogadja el a határozati javaslatot, hanem változatlanul hozzájárul a szövegben lévő javaslatához. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj, tiltakozás, hoc a baloldalon.)

Bakonyi Samu beszélt most a javaslat ellen. Szerinte a többség lenézi az ellenzéknek a civillista ellen való ékes foglalását, s nemcsak hogy nem vesz részt a vitában, hanem még tüntetőleg ki is vonulnak a tereméből, ha egy ellenzék szónok felszólal. Azt hiszi, hogy az ellenzék kötelessége a király szénélyét bevonni a vitába, mert a király is leszállt a trón zsámolyáról a pártpolitikai küzdelmek aranyában.

Okolicsányi László folytatta a civillista támadását és az ülés végéig beszélt.

Kisbirtokosaink anyagi helyzete.

ju. 16.

A folyó évi költségvetési vita keretében igen gyakran esett szó kisbirtokosaink anyagi helyzetéről. A mennyire örömmünkre szolgál, hogy kisbirtokosaink ezen életkérdése irányadó helyen újra napirendre kerül, annyira elszomoríték azon okok a melyek a kérdést előtérbe tolják.

Nem célozom e cikkem keretében részletesen ecsetelni kisbirtokosaink szomorú anyagi helyzetét és felette szűknek tartom egy cikk keretét ahhoz, hogy a baj mékenti orvosoltatásáról szóljak.

Én a bájnak csak egyik okát ragadom ki a sok közül s reá akarok mutatni arra, hogy dacára a több oldalról észlelhető jóakaratra, kisbirtokosaink terhein még egy jó ideig nem lesz könnyítve, mert minden eddigi kísérletnek voltak lényeges hibái.

Kétségtelen, hogy a folyton emelkedő adót nem a vé tekintetbe, a túl magas kamatok, a miket kisbirtokosaink fizetnek jelzálogkölesőneik után, nagyrészen okozói azok anyagi tönkretűnésének.

A kormány ezt belátva, már eddig is többféle módon akart segédkezni nyújtani azon túl magas kamatu kölesönök olcsó kamatu törlesztéses kölesönökké való konvertálásához. S bár némi eredményt már el is értek e téren, a kísérletek mégis sikertelennek maradtak és pedig azon egyszerű okból, mert éppen azokon nem segítettek, a kikre segíteni akartak és a kikre ez első sorban reá fért volna.

Pedig az állam már áldozatokat is hozott ezen fontos ügy sikere érdekében, az által, hogy illeték- és bélyegmentességet biztosított egy-egy konvertáló intézetek. De mindhiába.

A kisbirtokosok nagyrésze még most is fizeti a túl magas, a melyek teljesen kizárják azt, hogy a tőkébel is törleszthessen, a minek következtében a birtok a ténnyel együtt a szülőkről átszáll a gyermekekre, mig nem idegen kézre kerül.

Lássuk tehát, hogy mi akadályozza meg azt, hogy kisbirtokosaink nagyrésze nem juthat olcsó kölesönhöz.

A konvertáló intézet, hogy közelebb jusson a hitelkeresőkhöz, a vidék egyes gócpontjain exoziturákat állít fel, a célból, hogy azok közvetítsék a kölesönöket a felek és az intézet között. Es itt van a legnagyobb hiba. Ügynökökkel árasztják el a vidéket, a kik a felekkel közvetlenül érintkeznek. Csak hogy a nép nagyon bizalmas ezen ügynökökkel szemben. És bizony nem ok nélkül.

Az ügynök províziót kap az intézettől, de nem kiméli a felet sem. Rendszerint még a feléktől is szed, a menyit éppen kipréselhet. Es mikor az ügynök a fél kérelmét a kölesön megszavazása végett beterjesztette az intézethez, azok rendszerint kiküldik szakértőiket a helyszínére, hogy az ingatlanok fekvéséről és azok forgalmi értékéről ott szerezzenek meggyőződést. És vajjon ki viseli ezt a költséget? Ujra a kölesönkérő. És mindez után hónapokig húzódik, míg a kölesön folyósításra kerül, nem is szólva a komplikált ügyekről, mely esetben nem egy kölesönt vevő türelme fogy ki a kölesön folyósításáig.

Es mikor végre arra kerül a sor, hogy a fél kezébe kapja a kölesön ellenértékét, akkor ábrándul csak igazán, mert az ügynök csak az olcsó kamatot emlegeti folyton s nem világosítja fel a kölesön kériót arról, hogy a valutát csak az árfolyam különbségek levonásával kapja. Igen természetes, hogy ilyen körülmények közt a tudatlan nép a legszolidabb intézettel szemben is bizalmatlan és nem tekinti az egészet egyébként, mint törbe csalásnak.

De nemesak ez a baj. Egész kis birtokokra általában nem kapható olcsó törlesztéses kölesön, mert a konvertáló intézet megszokta állapítani az általa folyósítandó kölesönök legkisebb összegét.

Kérdem tehát, hogy ilyképen lehet-e az egész kisbirtokos osztály anyagi helyzetén javítani? Nem. S ehhez még egy nehézség járul. Az exoziturákat idővel bevonják és a fél most már az intézettel kerül direkt érintkezésbe. Ha írni, olvasni nem tud, minden részletfizeteskör — a távolság miatt nem mehetvén el személyesen — még a pénz elküldésével is költsége van s nem ritka eset, hogy egy utalvány kiállításáért annyit kell fizetnie egy-egy községi irnoknak, a mennyit az ő átlagos napszáma kitesz.

Hát még ha egyéb elintézni valója akad. Egy ténnyelmentesítést, vagy egyéb változást ügyvéd nélkül el sem tud intézni, ha csak nem látogat el személyesen, sokszor nagy költségek árán az intézetbe, hogy ott előadja kérelmét.

Hiába szapiritjuk tehát a konvertáló intézetek számát. Felesleges a Horánszky Lajos képviselő által ténnybe vett intézet kreálása, mert intézet van bőven, csak a megoldás módját kell megtalálni.

Ha a kormány intervenciója folytán e célra kiszemelt intézet a községi jegyzőkkel lenne érintkezésbe, azok aránylag sokkal olcsóbban fogják a célt szolgálni, mint az ügynökök. A felek a jegyzővel szemben bizalommal viseltetnek, s mint hogy azt fáradtságáért, az intézet kárpótolná, a felek megkíméltetnének a költségektől, a melyek a fizetendő kamatok százalékat sokszor igen magasra emelik.

Legfőbb ideje, hogy nemesak akarni hanem cselekedni is kell.

Sztamorai János.

Előkelő írók.

Az uralkodók és az uralkodó-családok tagjai egyre-másra alkotják irodalmi műveket. A német császár könyvet írt az alkoholizmus ellen, Konstantinovic Konstantin orosz nagyherceg lefordította oroszra a Hamletet, Lajos Szalvátor osztrák főherceg pedig a Földközi-tengerről adott ki tudományos munkát. Az újságok azonban nagyon kiméletlenül bántak el az uralkodói munkákkal; Vilmos császár könyvéről azt írják, hogy tele van közhelylyel, a Hamlet-fordítást komisznak vélik és a Földközi-tengerről írt fenséges könyvet sem tartják fön-

ségesnek. Az uralkodó-családok tagjai azonban továbbra is vetekedni fognak Carmen Sylvával, aki eddig regényekkel árasztotta el a könyvpiacot és ilyenformán a következő jeleneteket börtökodunk elképzeini:

I.

A könyvkiadónál.

A kiadó: Már megint mit hozott kérem?

A főherceg: Van egy Börne-fordításom.

A kiadó: Börne-fordítás? Ki olvas manapság Börnét? Azt hiszi maga, hogy másnak sincser más dolga, mint Börnét olvasni? Persze, maga egész nap nem dolgozik semmit és Börnét olvas...

A főherceg: De kérem...

A kiadó: Hagyjon nekem békét. Tegnap itt járt egy anhalti nagyhercegnő és hoz nekem egy lírai verketet. Jól van, megvettem, ámbár nem tudom, ki fogja elolvasni. Az isten tudja valamikor olvasták a svéd király könyveit, amikor egyedül írt. Különösen a svédek olvasták, mert muszáj volt. De manapság... Manapság már mindenkinek van néhány előkelő kézből való könyve. Ma már nem imponál senkinek az, hogy ki írta a könyvet. Megszokták, hogy maguk is írnak könyvet. A legjobban még azt a divatlapot olvassák, amit az olasz királyné szerkeszt. A belga trónörökös algebraja azonban itt van a nyakamon.

A főherceg: De kérem...

A kiadó: Börne? ... Hogy fogom én ezt rászózni az olvasóközönségre. Nem vagyok én Szemere Miklós, aki kiírja a tiszta címtárból a neveket és mindenkinek ingyen megküldi a könyvet.

A főherceg: De kérem...

A kiadó: Igazán sajnálom magát. Ha már annyit erőlködött legyen valami haszna belőle. Tudja mit, fizet 50,000 koronát és kiadom a könyvet ötszáz példányban.

A főherceg: Nem lesz kevés?

A kiadó: No jó. Legyen 60,000 korona.

A főherceg: Én a példányszámot értem.

A kiadó: Ötszáz példány, az magának kevés. Hiszen, ha az összes lapoknak küldünk, akkor is marad kétszáz darab.

A főherceg: Arra gondolom, hogy kevés lesz.

A kiadó: Nem gondolom... A sajtót ujjában tiszta papirosban pakolják.

II.

A szerkesztőségben.

A szerkesztő: Avar ur, itt van megint egy könyv.

Avar ur: Ki?ól?

A szerkesztő: A szerb király írta.

Avar ur: Már az is.

A szerkesztő: Majd maga ír róla.

Avar ur: Miért éppen én?

A szerkesztő: Avar ur, miért ne éppen maga? Maga a kritikus. Vagy

maga csinálja az irodalmat, vagy nem mpga csinálja az irodalmat?

Avar ur: Az irodalmat én csinálom, de ez a könyv nem irodalom.

A szerkesztő: Akkor vágja leugysem előfizetünk.

Avar ur: Jó, jó, de a barátságos viszony Szerbiával.

A szerkesztő: Hagyjon nekem békét a maga félszeg gondolataival. írja meg azt a pár sort és intse le a Péttert.

Avar ur: Jól van. Leintem. (Kimegy. Odakünn haragosan); Az árgylusát már megint csupa olyan könyv jön a redakcióba, amiért egy vasat sem ad az antikvárius. (Leül és boszúból földioséri a könyvet): Hátha így megveszik?

Tallér.

H I R E K.

* **A polgármester hazajött.** Kovács József polgármester, a ki részt vett a polgármesterek Tisza miniszterelnöknek megjelent küldöttségében, tegnap a hajnali vonattal Budapestről hazaérkezett Debrecenbe.

* **A kamara kitüntető érme.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara a jó előmeneteli iparos tanulóknak jutalmául kitüntető érmeket adományozott. Az érmeiket *Lófkovits* Arthur ékszerész készítette ezüstből és a kiállításuk valóban izlées, művészies. Az előoldalán két angyal tartja a magyar koronát. Alatta pedig ez a föllrás olvasható:

A debreceni

Kereskedelmi és Iparkamara
kitüntető érme.

Ezalatt egy babérág van. A másik oldalon cserkoszoruban a következők sorok vannak:

Jeles
tanulókból
lesznek
kitűnő
mesterek!

Csillag alatt pedig egy táblácska van, amelybe a kitüntetett tanuló neve és az évszáma; 1904 van vésvé.

* **Vizvezeték Debrecenben.** Debrecen város közéletére nézve nagy fontosságú ügy a vizvezeték kérdésének megoldása. Hála Isten ez a tárgy már közeledik a végkifejléshez. A belügyminiszter ugyanis már magáévá tette a vizveseték terveit. A város vízszükségleteit a Köntösgáton furandó 12 ártézi kutból nyerné. A viztorony a nagyerdőn lenne felállítva s a bérösszeg 1000 liter víz után 7 fillér lenne.

* **A városi tanács a Hortobágyon.** Fried Emil meghívta a városi tanács tagjait az ohat-kócsi bérlet megtekintésére. A városi tanács a meghívást elfogadván a ma délutáni induló vonattal kimegy a Hortobágyra s csak vasárnap reggel 8 órakor jön vissza. A városi ta-

nácsal együtt megy a Hortobágyra Végh Gyula rendőrfőkapitány is, ki vasárnap reggel szintén visszajön, hogy az akkor nap megtartandó szociális gyűlésen a hatósági felügyeletet gyakorolhassa.

* **Országos borvásár.** Magyarország szőlősgazdái ez év szeptember havában kongresszusra gyűlnek össze Szegeden. Ez alkalommal ott országos borvásárt tartanak. Az ez ügyben tartott tárgyalások folyamán szóba jött az is, hogy jövőre hasonló vásárt és kongresszust hol tartanak? Amint értesülünk, e célra Debrecen szemelték ki.

* **A hetedik hadtest késznlé ben.** A temesvári 7. hadtest parancsnokságához — miut a Temesvári Hírlap jelenti — bizalmas rendelet érkezett a teljes késznlét előkészületeire vonatkozólag. Ez a rendelet összefüggésben van azzal az újabb forradalmi állapottal, amely a Balkánon néhány nap óta dul.

* **A vasárnapi munkaszünet módosítása.** Az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről tudvalevőleg 1891-ben hoztak törvényt nálunk. Ez idő óta különböző oldalról számos kivánság merült föl e törvényt módosítására. Egyfelől a munkások és a munkaadók, másfelől a fogyasztó közönség köréből merültek föl gyakran egymással ellentétes óhajok, amelyeket a kereskedelmi miniszteriumnak kell, majd a közérdek szempontjából összeegyeztetni. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter a kérdés alapos megvilágítására most igen érdekes és értékes munkát látott bocsátott közre, melynek címe: Anyaggyűjtemény a vasárnapi munkaszüneti szabályok módosításához. Mindennekelőtt ismerteti a 281 lapra terjedő munka a törvény éle beléptetésére eddig kiadott rendeleteket; felöleli az e kérdésre vonatkozó teljes hazai joganyagot; aztán ismerteti a törvény módosítása érdekében kifejezett különböző kivánságokat s végül a kérdésre vonatkozó külföldi anyagot közli, összehasonlító táblázatokat nyújt a Magyarországon, Ausztriában és Németországban érvényben lévő vasárnapi munkaszüneti rendelkezésekről s a többi európai állam munkaszüneti törvényeit ismerteti.

* **Változások a Mám-vnál.** Fővárosi jelentések szerint a kereskedelmi miniszteriumban aláírták harmincöt főbb államvasuti tisztviselő felmondó levelét. Az elbocsátandó hivatalnokok legnagyobb részét a magyarul nem tudó tisztviselők teszik. Mint ismeretes, Hieronymi Károly jelenlegi kereskedelmi miniszter, mint a pénzügyi bizottság tagja, az 1903-ik évi költségvetés tárgyalásakor követelte, hogy az államvasutak igazgatása, mely nagyon nehézkes, decentralizáltassék. Most, hogy ő került az ügyek élére, tüzzel-vassal pusztítja a régi rendszert. Nemcsak szaporítja az üzletvezetőségek számát, hanem nagyobb hatáskörrel ruházza azokat föl, az igazgatóságot teljesen feloszlatja és azokat a szolgálati ágakat, miket decentralizálni nem lehet, a kereskedelmi miniszteriumba helyezi be. Ezen decentralizáció hírének a kiszivárgása folytán kelt lábra az a hír is, hogy Ludvig Gyula elnökigazgató, ki e hó 15-én

kezdte meg hat heti szabadságát, szabadságidejének letelte után nyugdíjba megy. Ezt a hirt, mint ilyen alakban alaptalant, meg is cáfolták felhivatalosan. A hír — mint egy fővárosi lap írja — tényleg ilyen alakban nem is igaz, mert Ludvig Gyula szabadságának letelte után visszajön, el is foglalja hivatalát és csak a jövő év május hó 1-én, mikor a Máv. igazgatósága feloszlik, megy nyugdíjba ő és a régi rendszert támogató összes igazgatók. Csak Csákányi Marx Jenő, a forgalmi osztály igazgatója nem várja be ezt az időt. Ő már ez év augusztus 1-én megvált hivatalától és a gázgyári igazgatói állással cseréli azt föl. Ma már ezen minőséghez elfogadta a gratulációkat is.

* **Gazdasági ülés.** Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága tegnap délután 3 órakor látogatott ülést tartott az egyház tanácstermében. Az ülésen a múlt ülésről visszamaradt néhány tárgyat intézték el.

* **Antialkoholizmus a német udvarnál.** A német császári udvar nem nagy barátja a szeszes italoknak. Vilmos közep-tengeri utja alkalmával csakis alkoholmentes italokkal élt s az utolsó év folyamán több ezer üveggel érkezett a német udvarba a különféle alkohólnélküli gyümölcslé, melylyel most már nemcsak a császárné él, de amelyet, példáját követve, az udvarhölgyek nagy része is iszik. Tény az is, hogy a császár a hadseregben is alkohol ellenes intézkedéseket akar behozni, míg Henrik herceg a császári tengerészet legénysége körében az elmúlt karácsonykor A német nép méregfája című röpiratot osztott ki. A német birodalomban tehát hatalmas ellensége akadt az árpalének.

* **Vidám est a Bikában.** Angelotti nyári mulatója tegnap esse a Bikában zsufolásig megtelt. A vidám estére ezuttal leginkább az vonzotta az uri közönséget, hogy a társulat egyik kedvelt tagjának, *Angyal* Etel táncos énekesnőnek jutalomjátékát hirdették. Volt is taps, virág, koszoru, ajándék bőven. A jutalmazott összes számait bemutatta, melyek mind nagyon tetszetek. Zajos tetszést arattak továbbá *Komlóssy Emma*, szép virágot is kapott, a kigyótestü leány, az ötletes *Sarkadi*; a Mulató új tagja *Göndör Aurél* és *Pips* a páratlan ügyes amerikai állathangutánzó humorista. Volt rózsaszín selyem színlap is, továbbá rózsás legyező és sok más apró meglepetés, amikkel a jutalmazott és a figyelmes igazgatóné kedveskedtek a közönségnek.

* **Füzdőre kell menni.** Miután szerencsésen nyakukon a forró július, hát szalad, aki teheti a kőfalak közül ki a hegyek közé, a szabad természet ölére. Az asszony hónapokkal ezelőtt tervezgette, kísérletezett is nem egyszer és gyöngé az ő asszonyi hatalma, ha férj-urát nem sikerült eddig meggyőzni a fürdőzés kellemes oldalairól. Ugyan még egy kísérlet nem árt s esetleg haszna is lehet. Könnyet parancsol szemébe, idegesen harapdálja ajkát és tompa, bána-tos hangon szól!

— Apuskám . . . itt van július.

— Áadtam a konyhapénzt . . . Mi kell még?

— Te így beszélsz, mi kell még? Sok minden apuskám, Erdő, esend, vadvirág, rét, kék ég, mező, vadgalamb, térség, friss levegő, bugyogó forrás . . .

— Még valami? Toronyóra láncostól, s egy uraságtól (meggondolja) látogatott Gleichenberg, Arkó, Abbázia vagy micsoda.

— A lányaink érdekében is. Köz tudomásu dolog, hogy a fürdőn jönnek létre a legjobb üzletek, ott legszebb a lány, legkedvesebbek a gavallérok, az ott töltött napok a legelfelejtethetlenebbek, oh egy fürdő, az a földi élet eldoradoja, gyönyörűsége, a lét senki-szigete. . . .

A férj utóvégre is elunja a dolgot. Nincs úgy felfegyverkezve, mint az asszony, hát megadja magát. A télen majd több krumplilevest esznek, kaszinóba se járhat, a négyéves téli felső is fungál még egy évig, hát kiszurkol egy fürdőt.

Az asszony felsikolt és összerogy, de nem örökre, — örömben szive nem szakad meg és hívja a lányokat az udvarról s grandezza gesztussal szavalja:

A ti apátok egy Nagy Sándor, Március, Atilla, Washington, Zrínyi Miklós . . . csókoljátok meg áldott kezét.

* **Halálozások.** Debrecen város halottai az elmúlt napon a következők voltak: Varga Katalin Erzsébet ev. ref. 7 hónapos, Tordai János ev. ref. 68 éves, Farkas Juliánna ev. ref. 50 éves, Fekete István ev. ref. 6 hónapos, Matkó Erzsébet ev. ref. 9 hónapos, Barak Márton ev. ref. 32 éves, Nagy Mihály ev. ref. 75 éves, özv. Mezei Mihályné szül. Patkai Zsuzsána ev. ref. 78 éves, Bagdi Irén ev. ref. 1 hónapos.

* **A nagyherceg háreme.** Boris muszka nagyherceg botrányáról a következőket jelentik Pétervárról Berlinbe: Boris nagyherceg egész háremet vitt a mandzsuriai esatátérre. Háremét Mukdenben állította föl. Kuropatkin muszka fővezér felszólította a nagyherceget, hogy a hölgyeket azonnal küldje vissza Oroszországba. A nagyherceg méltatlankodva kérdezte:

— Nem tudja ön, kivel beszél?

Kuropatkin így válaszolt:

— De igen, tudom, Boris nagyherceggel, a házi testőrség hadnagyával, én pedig Kuropatkin tábornok, az orosz hadsereg fővezére vagyok s ezennel megparancsolom önnek, hogy hölgyeivel együtt azonnal távozzék.

A nagyherceg elvörösödött a haragtól s kardot rántva, megrohanta a fővezért, akinek megebezte az orrát.

Kuropatkin rögtön jelentést tett az esetről Pétervárra s ott tüstént intézkedtek a nagyherceg visszahívása iránt.

* **Hordári iparszabályrendelet.** A tanács megbizta Végh Gyula főkapitányt, hogy dolgozná ki a hordáriparra vonatkozó szabályrendeletet. A főkapitány tekintve a rendezésre váró hordár ügy fontosságát, javaslatot kidolgozta és azt a tanácshoz beterjesztette.

* **Az asszonyháboru.** Iszonyu vérengzés történt tegnapelőtt este a tolnamegyei Külfüregd pusztán, ahol két bére-asszony veszekedése vérengzéssé fajult, minek folytán két emberélet pusztult el. Hosszu György és Török Ferenc mint béresek szolgáltak a pusztán. Együtt laktak a béresházban, ahol közös konyhájuk volt. A két férfiakkal egymással nem volt semmi baja, az asszonyok azonban, amint ez a közös konyhákön történni szokott, sehogysem tudtak békében élni; napirinden volt köztük a civakodás. Tegnap előtt délután is kitört köztük a háborúság, miközben Hosszuné egy tejesfazekat vágott Törökne-fejéhez. A véres fejjel sikoltva futott az istállóban foglalkozó férjéhez, ki mikor, felesége dult ábrázatát meglátta, berohant a bére-lakba, hogy elégtételt szerezzen a felesége bántódásáért.

Hosszuné azonban el volt készülve a támadásra és egy baltával várta Törököt, aki szerencsésen félreugrott az asszony támadása elől. Felkapott a konyhában egy éles konyhakést és azt markolatig dofta Hosszuné mellébe, aki hőrögve összeesett. Ebben a pillanatban futott be Hosszu György is egy vasvillával a kezében s a mint feleségét a vértől borítva megpillantotta, hatalmas csapást mért az előtte álló Török Ferenc fejére, aki egy jajszó nélkül bukott a földön voágó Hosszuné mellé. Erre aztán már összefutott az uradalom összes eselésege, akik aztán olyan alaposan elverték Hosszut, hogy csak nagynehezen tudta a helysz nére jött orvos eszméletre hozni Török Ferencet és Hosszunét azonban már halva találta. A helyszinén megjelent esendőség a gyilkos Hosszu Györgyöt súlyos sérülése miatt nem letartóztatni, de helyszinére érkezett királyi ügyész rendelkezésére bevitték a szegzárdi kórházba.

* **Közigazgatási lejárás.** A kereskedelemügyi miniszter a fansikai erdei iparvasut folytatásaként tervezett erdei iparvasut közigazgatási lejárását Bene György felügyelő vezetése alatt elrendelvé, ezen lejárás napjaul augusztus hó 2 ik napjának délelőtt 9 óráját, összejveteli helyül pedig Debrecen város székházának tanácstermét tüzte ki.

* **Toloncolton.** Bámulatos az a vonzerő, amit Debrecen, a toglalkozásnélküli világotatókra, illetőleg esavargókra gyakorol. Hiába továbbítják el innen hatóság felügyelet mellett, a szivők, vagy egyéb testrészek visszavonzza őket. Weisz Samu is ezek közé a delejes legények közé tartozik. Tegnap csupán hetedikszor toloncolták fatornyos hazájába.

LETZTER IOZSEF fényképészes-festészeti és fényképnagy-tási műterme Piac-utca 44 dr. Ujfalussy-ház Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejratá nál levő kirkatban.

Angol zephir turistaing 2 frt Feketénél.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara átszik.

Örült feleségylkos.

Most már van helye a Lipótmezőn.

Budapest, július 15.

Megrendítő szerencsétlenség történt ma reggel a Ferenc-körut 2 számú házban. Egy előkelő bankhivatalnokot örület lepte meg és egy rohamában megfojtotta fiatal feleségét. A rémas katasztrófáról tudósítók a következő részleteket jelentik: Maltkay Iván ceglédi születésű 31 éves banktisztviselő hat évvel ezelőtt még huszárőrhadnagy volt. — Akkor Hódmezővásárhelyen állomásozott és itt megismerkedett Hollós Ede gyógyszerész fiatal leányával Jankával.

A ragyogó szépségű leányt a főhadnagy megszerette és miatta kilépett a hadsereg kötelékéből, hogy feleségül vehesse. Az esküvő megtörtént és a fiatal házaspár Budapestre a Ferenc-körut 2—4 számú házába költöztek. A férfi a leszámítoló és pénzváltó bank közraktári kirendeltségénél kapott állást, ahol gyorsan haladt előre pályáján és hamarosan helyettes raktárfőnök lett. A fiatal házaspár rendkívül boldog családi életet élt. Három gyermekük volt, az 5 éves Éva, a 3 éves Iván és a 7 hetes Bóla.

Az utóbbi időben a házaspár életét boldogságát a férj betegsége zavarta meg. Ideges főfájások lepék meg, amelyek annyira gyötörték, hogy négy héttel ezelőtt hat hónapi szabadságot kapott a hivatalában. Akkor leutaztak Hódmezővásárhelyre a leány szülőihöz. Itt voltak e hónap 12 iég. Kedden a fiatal pár a csecsemő gyermekükkel visszatértek a fővárosba. A kis Évát és Ivánt nagyszülőiknél hagyták.

A férfin ugyanis az elmezavar tüneteit vették észre és azért jöttek a fővárosba vissza, hogy Maltkayt valamelyik hid-gvizgyógyintézetben helyezték el. Velük jött egy rokonok özv. Dorácsiné magánzónő. Szerdán Maltkayn különös tünetek mutatkoztak. A felesége kis gyermekét dajkálta, amikor Maltkay toporzólkolva ugrott fel a helyéről és rákiáltott a megdöbbsent asszonyra:

— Vágd földhöz azt a gyereket, vagy én vágom a földhöz!

Nagynehezen sikerült lecsillapítani a dühöngő embert. A fiatal asszony azonban féltette férjétől a csecsemőjét és még szerdán átadta a házban lakó Hajós Béláné nevű asszonynak. Maltkayné azonban nem tudott megválni a férjétől és szerető gonddal ő maga ápolta. Tegnap oly gyanusan viselte magát Maltkay, hogy a házmester, Kovács István, aki a lipótmezőn ápoló volt, nyomban észrevette a veszedelmet. Figyelmeztette a házban lakó orvosterre, aki megvizsgálta a beteget és megnyugtatta az aggó-dókat.

— Ez csak esendes örület. Nem lesz veszedelmes!

Kovács István ennek dacára is kijelentette, hogy ő veszedelmesnek találta Maltkayt. Neki gyakorlata van ebben és ajánlja, hogy a szerencsétlen embert szállítsák el hazulról. A figyelmeztetésre

a megdöbbent asszony a házban lakó rokonával Darázs Lászlóval a szomszédos kávéházba mentek, ahonnan a Lipótmezőre telefonáltak. Innen azt a válszt kapták, hogy *nincs hely a Lipótmezőn*. Ilyenformán a veszedelmessé vált elmebeteg embert a lakásban kellett tartani éjszakára. Kovács István aggódott a fiatal asszony sorsa iránt és a lakásban akarta tölteni az éjszakát. Maltkay azonban ráfőrdött.

— Mit akar itt! Menjen ki!

A fiatal asszony is kérte a házmestert, hogy hagyja magukra őket, mert a jelenléte csak felbőszíti a férjét. Ő majd gondozza az éjszaka.

Azt tervezték, hogy ma elhelyezik valamelyik szanatóriumba. És a házaspár magára maradt és Maltkay látszólag lecsendesedett. Az éjszaka minden baj nélkül mult el. Reggel a fiatal asszony korán felébredt és felterítéshez fogott. Ugy nyolc óra tájban leült az asztal mellé, hogy a reggelihez készítsen. A férfi ekkor kiugrott az ágyból, rávetette magát az asszonyra, a földrepergte és megfojtotta. Azután kirohant a folyosóra és rémesen kiáltozta:

— Segítség! Segítség!

A házbeliak tudták, hogy Maltkay beteg és amikor hallották a kiáltozást, sejtették, hogy nagy baj történt. Az első volt, aki a kiáltozásra a beteg mellett termett Kovács István házmester és Miklós Balázs géplakatos, akik lefogták a dühöngő embert és bevitték a lakásba. Itt a hálószobában borzalmas látvány tárult eléjük. A fiatal asszony a földön hevert a frunt szekrény előtt, eltorzult arccal mozdulatlanul. A szék támlája alatta volt még és a szobában borzalmas turakodás nyomai látszóttak.

Nyomban értesítették a mentőket és a rendőrséget. A mentők automoblon siettek a rémes eset színhelyére, ahol Chludován dr. mentő orvos már csak az szerencsétlen asszony halálát tudta konstatálni.

A rendőrség részéről Németh Béla rendőrfogalmazó és Szürger Adolf rendőrorvos mentek ki a szomorú eseményhez. A megőrült férfit a főkapitányságra vitték, ahonnan elszállították a Lipótmezőre.

A rendőrorvos megvizsgálta a halott nőt. Konstatálta, hogy az örült embernek legalább öt percig kellett fojtogatni a míg a szerencsétlen megfult. A gyászos eseményről nyomban értesítették a nő fivérét Hollóssy Ede fogorvost, aki a Lipót-körut 44 száma alatt lakik. Kétségbeesve sietett a helyszínre, ahonnan éppen akkor szállították el Maltkayt. Megrendítő jelenet volt, amikor a megőrült ember kezét tördelve hörögte:

— A gyermekeimet hagyjátok megesekolni!

A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállították, a rendőrség pedig a lakást lepecsételte.

SPORT.

A műgyatemi foot-ball klub Debrecenben.

Debrecen város közönségének még élénk emlékezetében él az az élvezetes labdarugó mérkőzés, amelyet a Debreceni Tornaegylet labdarugócsapata vívott a Budapesti Torna Clubbal. Most hasonló, a jövőben megtartandó labdarugó mérkőzésről számol be tudósítónk.

Ugyanis a Műgyatemi foot-ball Clubb legutóbbi közgyűlésén elhatározta,

hogy a nyári hónapok alatt első klasszisú csapatját vidéki szereplésre leküldi, hogy a vidék közönségével ezt a sportot megkedveltesse és meghonosítsa. Így végleges megállapodásra jutottak Komárom, Kaposvár Pozsgonyal.

Egy a Debreceni Torna Egylet labdarugó csapatával megtartandó mérkőzés céljából érintkezébe lépett a B. T. C. Müller okl. mérnök titkára utján a D. T. K. E. vezetőségével is. Végleges megállapodásra azonban még nem juthattak, mert a D. T. K. E. a budapestiek által tett ajánlatra még érdemleges határozatot nem hozott.

A budapestiek részéről a versenyen résztvenne; mint csatár: Halász, Relle, Aschner, Horne, Niessner, mint fedezet: Deák, Zichtmann, Lindner, mint hátvéd: Reiner, Fey, mint kapus: Fried. Megjegyezzük, hogy Horne az angol cambridgei egyetemi csapat, s így a kontinens legjobb játékosa, szintén részt vesz a mérkőzésben. A budapesti csapattal a budapestiek klubbervea: Garay dr. is lejön.

Kíváncsinos volna, hogy a Debreceni Tornaegylet vezetősége minden akadályt elgördítene a mérkőzés elől; egy részt, hogy debreceni játékosainak irányt adna a valódi foot-ball játék elsajátításához, más részt pedig, hogy Debrecen sportkedvelő közönségét oly művelésben részesítsen, a melyben még eddig része nem is lehetett.

SZÍNHÁZ.

A világ legostobább hülyesége.

A 7 Slézinger.

A budapesti városligeti szinkörbe hetek óta tódul a közönség. Nem csoda! Hiszen a fővárosi sajtó hetek óta veri a nagy dobót, a közönség napról napra azt olvassa, hogy elmés, pompás, kacagtató bohózatot adnak. A vidék összes színigazgatói örült versenyt fejtettek ki, hogy a remek csodaművet, a világ legötletesebb bohózatát megszerezzék. Meggazdagszik, aki ezt az eredeti kitűnő, páratlanul, franciásan szellemes alkotást megszerzi és előadja. Satöbbi! satöbbi.

Csoda-e hát, hogy a közönség elszédül a nagy vásári ordítózásban és betémolyog a városligeti szinkörbe?

Hiszen még egy színházi szaklap is komoly képpel így ír a városligeti szinkör e világhódító új bohózatáról:

Az érdeklődés a darab iránt napról napra fokozódik, e héten pénteken megéri első jubelumat! Majdnem valamennyi vidéki igazgató sietett megszerezni e mulatságos darabot, mely jóval felülmulja a nyári bohózatok mértékét. Az első megrendelő volt Megyery Dezső a kolozsvári nemzeti színház igazgatója, a második Pesti Iliás Lajos a szabadkai színház igazgatója, a harmadik az aradi társulat.

A városligeti szinkör tehát estéről estére zsufolásig megtelik. Az igaz, hogy a ki megnézi a darabot, nem képes azt végigszenvedni s felháborodva menekül

ki a szabad levegőre. De ez nem baj! Egyszer mindenkit be lehet ugratni s ez éppen elég arra, hogy a darabot egyfolytában akár 50-szer is előadják.

Hiszen tessék a nagy hühóhoz ezt is hozzászámítani, hogy a jeles művész Tansy Frigyes az ismert Nyáray Antal vendégszerepelnek a darab főszerepeiben és tegnap este a 25-ik diszeladáson Szirmay Imre vállalkozott a verses prólóg elszavalására!

Én is megnéztem a darabot egy ír, színházi kritikus barátommal. Pénzért vettünk jegyet, hogy teljesen elfogulatlanok lehessünk.

Mondhatom, hogy arcunk pirult, kezünk ökölbe szorult és szeretnünk volna a szerzőket, a színészeket, az igazgatót és a közönséget végig vesszőzni.

Mert ostobább hülyeség, mint a városligeti szinkör *Hét Slézinger* című bohózata, még nem került színre a világ semmiféle alsórendű színpadán.

A Paprika Jancsik, a népligeti Garibaldi-cirkuszok bohócainak a falusi vásári komédiásoknak bárgyuságai shaksperei sugárözönlések *A 7 Slézinger* hülyeségeihez képest.

Láttam már sok boszantó számárságot, de még ilyen izetlen, vakmerően buta, a legalantibb mértéken is aluli ténfergő sületlenséget soha!

És a mi ebben a dobogó hülyeségben a leginkább elszomorító, az az irodalmi hang legszerényebb mértékének is teljes hiánya.

Mintha irni-olvasni nem tudó rátóti napszámosok rótták volna egybe ezt a darabot. A falvak ismert féleszüi nagyobb intelligenciával tudnának alkotni. Valósággal kétségbeesztő az a sivárság, az az abszolút tehetségtelenség, a mely e darab révén betolakodik az irodalomba s mérteljezi a közönség amugy is romlott izlését. Szinte csodálkozik az ember a két megnevezett szerző művelatlenségei, tudatlanságán, mely még a helyesírás elemei nivójáig sem emelkedik.

És ezt a darabot állítólag 27 vidéki színigazgató is megvette és elő készül adni. És a közönség ezreit megtéveszti a sajtó, hogy ez — irodalom! A Slézinger-irodalom e legkorcsabb hülyesége ellen egyedül *Az ujság* című napilap szólalt fel.

De a főváros évi 12,000 korona szubvenciával támogatja ezt az irodalmat!

Igazán lehetetlen elképzelni, hogy mi következhetik még ezután?

A hol a Hét Slézinger szerzői színpadra vihetik bárgyuságukat és mint írók szerepelhetnek: ott az irodalmi sülyedés, züllés oly foku, hogy nemzeti irodalmunk végső elromlásától méltán lehet tartani.

Hiszen az mégis borzasztó, hogy akad közönség, mely a Slézinger-irodalom e frimm-jakab-intézetbeli szintén álló termékén nevetni tud s nem hajigálja meg a szerzőket rothadt citromokkal.

TÁVIRATOK.

A japán-orosz háboru.

Tientsin, jul. Port-Arthur körül elkeseredett harc folyik. A japánok fontos pozíciókat vettek el az oroszoktól. Port-Arthur bevételére már csak egy-két napig késhet.

Csifu, jul. 15. Kajping és Dasiosao között nagy csata folyik. Részletek hiányzanak.

London, jul. 15. A japánok gyors menetben nyomulnak előre Kiucsoang felé. Az oroszok ereje egyre lankad. Minden oldalról győztes előnyomulással a végző döntést siettetik a japánok.

Gyilkos anya.

Budapest, jul. 15. Rokioám Hajek Stefánia, vendéglős neje elvágta tizenegy hónapos leány gyermekének a nyakát, azután saját nyakát metszette el. A kisgyermek meghalt, az asszony életveszélyesen megsérült.

Nagy tűz Liptó-Szt-Miklóson.

Liptó-Szent-Miklós, jul. 15. A városban ma óriási tűz pusztított. Leégett igen sok kisebb épület, továbbá 30 nagy ház, köztük a városháza, a nagyszálló és a zsinagóga.

NYILTTÉR. *)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak a mélyen tisztelt hölgyeknek és uraknak, akik kegyesek voltak tegnap esti jutalomjátékomat nagybecsű megjelenésükkel nekem olyan felejthetetlen kedvessé tenni, a szíves pártolásért leghálásabb köszönetemet fejezem ki.

Debrecen, 1904. július 16.

Angyal Etel.
az Angolotti Mulató tagja.

Mosó férfiruhakelme

Sepsi-Szt.-György-i
magyar gyártmány, ●
I öltönyre való

● ● 3.50—5 frtig,
DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Legrégibb és legnagyobb butor-
raktár DEBRECENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos áron, izléses és legszolidabb kivitelben csakis

Killer Ede

butorgyáros, os. és kir. udvari szállítónál
DEBRECEN,
főpiac, a főtőzsdevel szemben
kaphatók, hol úgy a legszerényeb
mint a legdiszesebb menyasszonyi
kelengyék, szobaberendezések
sédiszítések kifogástalanul esz-
közlöttek.

Hajdusági
Bajuszpedró.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdu-
sági bajuszpedró haszná-
lata által, mely legjobb
az összes bajuszpedró
készítmények között. A
hajuszt nem törli, nem
épi, mindig szép állás-
ban tartja és soha nem
keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér

Kapható:

Dr. Rotšcnek V. Emil
utóda

Grósz Nagy Ferenc

gyógyszerésznél

DEBRECEN, Kossuth-utca 8. szám
Valamint Tóth Béla gyógyszerárán

BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ

SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!

9938—1906.

Arlejtési hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város tanácsa a
6468—1604. sz. t. határozatával a
guti erdőszlak tervszerű építéséhez szük-
séges építési munkák biztosítása céljai-
ból zártajánlati verseny tárgyalást hir-
det.

A teljesítendő munkálatok a követ-
kező összegekkel vannak előirányozva

I. Föld. kőmivesburkoló és elhelyező munkák	6471 K. 45 f.
II. Burkolatok	808 K. 70 f.
III. Vasszerkezetimunkák	618 K. 30 f.
IV. Ács munkák	2615 K. 57 f.
V. Tetőfedő munka	1710 K. 61 f.
VI. Bádógos	844 K. 12 f.
VII. VIII. IX. X. Asztalos, lakatos, fűve- ges, mázó munkák	2626 K. 66 f.
Együtt:	15195 K. 41 f.

azaz Tizenötezeregyszázkilencvenöt ko-
rona 41 fillér.

Ajánlat tehető minden munka
nemre külön-külön, vagy az összes
munkára.

A pályázatban résztvehet minden
kellő képesítéssel bíró vállalkozó és
iparos.

Csakis írásbeli zárt ajánlatok fo-
gadtatnak el, melyekben az ajánlatba
hozandó egységárak vagy százalék en-
gedmény betűvel és számmal tisztán
olvashatóan kiirandók.

Pályázó köteles ajánlatában kije-
lenteni hogy a tervet költségvetést vállal-
lati feltételeket, és a helyviszonyokat
smerci s azokat magára kötelezőknek
elvallálja.

Minden ajánlattevő köteles az
előirányzati összeg 5%-át pénztáraz
készpénzben, vagy óvadékképes ércék
papírban a városi házipénztárnál letenni
s a letéti jegyet ajánlatához mellékelni.

Ily letéteket a városi házipénztár
hivatalnál f. évi július hó 26-án délia-
tán 4 óráig fogad el.

A szabályszerűen bélyegzett írásbeli
zárt ajánlatok f. évi július 26-án d. u.
5 óráig, a polgármesteri hivatalhoz
nyújtandók be.

A beérkező pályázatok f. évi
július hó 27-én d. e. 10 órakor a város
nagy tanács termében nyilvánosan
bontatnak fel.

Elkészve beadott, távirati, vagy
utóajánlatok, valamint kelően fel nem
szerelt s kétes kifejezéseket tartalmazó
ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A városi tanács fenntartja ma-
gának a jogot, hogy a beérkező
ajánlatok közül szabadon válassza-
son, vagy azok mellőzésével a mu-
kák biztosítására másképen intézked-
hessék.

Minden ajánlattevő ajánlatának
a felbontástól számított 30 napig
kötelezettségben marad.

A terv, költségvetés és vállal-
lati feltételek a mérnöki hivatalban
Simonffy-u. 2-b. szám II. em 13.
(ató) a hivatalos órák alatt megte-
kinthetők, a hol a kívánt felvilágos-
ítások is megadatnak.

Debrecen, 1904. július hó 11.

A városi tanács.

A tavaszi és nyári

idényre selyemkelme, bársony,

csipke és szalag szükségletei

vásárolja

Szénássy, Hoffmann

és társa

selyemáruházában

Budapest IV. Bécsi-utca 4. szám.

A legnagyobb választék mindenféle selyemárukban. Az idény összes újdonságai folyton raktáron vannak.

Szabott árak, tulkövetelés kizárva.

Minták vidékre kívánatra bér-

mentve küldetnek.

Fényképező gépek s minden hozzá való kellékek. — Teljes Lawn tennis és lovagló felszerelések. — Mindennemű utazási cikkek és bőrárak. — Solingeni zsebkések és ollók. — Férfi ingek, kalapok, nyakkendők nagyválasztékban kaphatók

BORSOS KATA

műiparu- és férfi divat üzletében

— Debrecen, városház. —

Kertek kiültetési ideje megérkezvén felhívom tisztelt virág kedvelő közönséget hogy kertészeti telepemet megtekinteni kegyeskedjenek ahol minden kigondolható növények szép erőteljesek és nagy mennyiségben legnagyobb választékban olcsó árban kaphatók!

vásárolt növények haza szállítatnak esetleg ki is ültetnek
Tömeges látogatásért esedezve vagyok teljes tisztelettel

Paczelt János.

Telepem: Margit fürdővel szemben, Ferenc József ut 6 szám alatt van Debrecenben.

MIHALOVITS J.

gyógyszertára s gyógyszerészeti műlaboratoriuma a „Kigyó“-hoz
DEBRECENBEN, FÖTÉR 31-IK SZÁM.

Ajánlja a következő közkeveltségnek örvendő készítményeit:

Harmat-crème arcszépítő s bőrpoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan, nem száraz, tehát nappal is használható s az arcnak üdőséget, finomságot s hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja s fehériti. Kiváló eredménnyel használható arcvörösség, májfolt, sörny, szepő s egyéb tisztáltságnál. 1 légegy harmat-crème ára 1 korona. A krémhez használ-

Harmat-arcpor, mely az arcnak üdősítő powder, a

kölcsönöz, háromféle színben kapható u. m.: fehér, rózsás s crème színben. Könnyű illata, teljesen ártalmatlan volta s finomsága által vetekedik minden más készítménnyel. Jól tapad és igen jól fed. Próbához ára 50 fill. Nagyobb dobozó 1 és 2 kor.

A Molitergin a legkiválóbb arc s különböző kézbőr-ápoló folyadék, mely a bőrnek selyemszerű lágyaságot, bársonyszerű finomságot kölcsönöz. Fehériti az arc- s kézbőrt. Teljesen ártalmatlan. Nem száraz s nem piszkítja a ruhát. Hatása bámulatos és rögtön! Napégette vagy szélkifujta kezeket vagy arcbőrt a legrövidebb idő alatt üdévé, finommá tesz. Magbarnult kezeket, eldurvult kézbőrt fehérré, puhává változtat. Egy üveg Molitergin ára 1 korona.

Szemorodni berből kiváló gondal készült gyógyberok, étkek melyek gyógytáplálékban versenyeznek minden e nemű készítménnyel

Nagy raktár bel- és külföldi gyógyszer. különlegességekből.

Növényi-hajszser. Meggátolja a hajkihullást, a fejbőr megkorpásodását, a hajvégek megtörését s megóvja a fejbőr betegségeit. Illata kellemes. Hatása biztos. Használata egyszerű. Nem száraz. Nem piszkítja a fehérműt. Teljesen ártalmatlan. Elősegíti a hajnövést. 1 üveg hajszser ára 1 vagy 2 korona.

Dr. Borsos-féle **Növényi hajkenőcs.**

Azok részére, a kik a folyadékot nem kedvelik s inkább a kenőcsnek barátai, készült ugyanolyan ható anyagból s ugyan olyan kiváló hatású hajkenőcs is, mint a Borsos-féle hajszser. Ezen hajkenőcs is, teljesen ártalmatlan. Hatása gyors, biztos!

Egy légegyhajkenőcs ára 1 korona **Isztelen csukamáj olaj**

A Mihalovits-féle teljesen isztelen szagtalan készítmény, mely undor nem okoz s e végből a gyermekek azt szívesen szedik. A Mihalovits-féle

China-bor. }
China vas-bor. } Egy üveg ára
Condurangó-bor. } 1 korona 60 fill
Pepsin-bor.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.